

Võõrkeel raudse eesriide taga

Puutusin esimest korda kokku võõra keelega enne kooli suure kortermaja hoovis, kus osa mängukaaslasi kõnelesid vene keelt. Päris ruttu sai selgeks, kuidas öelda vene keeles „mis su nimi on“, „hakkame mängima“, aga ka „anna pall tagasi“.

Inglise keele õppimine oli vene keelele täielik vastand: seda tänaval naljalt ei kuulnud, ingliskeelseid raamatuid müügil ei olnud, kinos ja teleris jooksid vaid eesti- ja venekeelsed filmid ja muud meediakanalid pool sajandit tagasi Eestis puudusid. Inglise sõnu hääldati hoopis teisiti, mitte kirjpildi järgi nagu eesti ja vene keelt. Kodus olid ka kõik tummahambad: ema, isa ja vanaema oskasid saksa ja vene, kuid mitte inglise keelt.

Kord tõi üks tuttav emale „Heliseva muusika“ heliplaadi. Tahtsin kangesti muusikali täpsemat sisu teada ja nii ma püüsin sõnaraamatu abil plaadiga kaasas olnud voldikut tõlkida. Sõnaraamat oli nigelavõitu, ent sain siiski hakkama ning olin oma esimese tõlketöö üle päris uhke, seda enam, et mu töö oli tänulik lugeja – mu oma ema! Keelepisik oli mind nakatanud ja keskkooli järel astusin ülikooli inglise keelt õppima. Paljud vangutasid seda kuuldes pead: mis mõtet on õppida keelt, mida kõneldakse vaid keeletunnis. Kuid olin saanud lugeda ehtsate inglise ja ameerika kirjanike teoseid, mis liikusid käest kätte salaja. Mulle oli avanenud aken uude põnevasse maailma, mis lummas ja kutsus endaga tutvuma.

Inglise keele hääldust õpetati ülikoolis sootuks huvitavalt. Üks õppejõududest oli elanud enne sõda mõnda aega Inglismaal ning tema hääldust peeti seetõttu perfektseks. Foneetika tundide kodutööna pidime tema juttu lintidelt üles kirjutama. Tuhnisime hoolega raamatukogus, et leida tekstid, mida ta oli linti lugenud, ent jäime tühjade pihkudega. Kateeder hoidis saladust hästi ning koduülesande täitmiseks tuli hoolega magnetofoni käiata. Kord teise kursuse üliõpilasena sattusin Leningradis (praegu Peterburg) restoranis ühte lauda USAst pärit pilootidega. Minu jaoks oli see, et nemad mõistsid minu juttu ja mina sain aru nende kõnest, parima tulemusega keeleeksam!

Tolleaegses Nõukogude Liidus valitsenud vaimset eraldatust on praegu raske ette kujutada. Enesestmõistetavaid hüvesid, nagu inimeste vaba liikumine, hakatakse väärtustama alles siis, kui need kaovad. Loodan väga, et seda ei juhtu.